

Powiat B I A Ł A P O D L A S K A .

B i a ł a P o d l a s k a .

O g r ó d k l a s z t o r n y O O . R e f o r m a -
t ó w . Klasztor fundacji Michała Kazimierza Radziwiłła, hetm.
polnego lit. z 1671 r. Przy nim obszerny ogród, otoczony murem,
podzielony na kwatery, obrzeżone drzewami.

Opisy: Słownik Geograficzny Król. Pol.

Plany: Plan miasta B. z poł XIX w. Zakład Arch. Pol. P.W.

O g r ó d A k a d e m i c k i . Założony w 1633 r. przy
Akademii Bialskiej, składał się z części ozdobnej, sadu i wa-
rzywnika. Znajdowały się w nim sadzawki dla hodowli ryb. Mło-
dzież szkona odbywała w nim różne uroczystości i zabawy. W po-
łowie XIX w. służył jako spacerowy park publiczny.

Opisy: Bartoszewicz J. Zamek Bialski. Warszawa 1881.
Kraszewski J.I. Biała na Podlasiu. Atheneum. t. I.
Wilno 1841.

O g r ó d z a m k o w y . Obronny zamek, położony na
zachodnim krańcu miasta, nad rozlewiskami rzeki Krzny, wznie-
siony został w XVI w. przez Krzysztofa Radziwiłła "Sierotkę"
i rozbudowany na przełomie XVII i XVIII w. przez Karola Stanis-
ława Radziwiłła /+1719/. Wały i fosy tworzyły nieregularny
czworobok z bastionami na rogach i przy bramie. Zabudowania pa-
łacowe zajmowały środek majdanu fortecznego, grupując się wo-
kół regularnego czworoboku dziedzińca. Korpus główny pałacu,
o trzech kondygnacjach, z narożnymi wieżami, znajdował się przy
południowej kurtynie fortecy. naprzeciw bramy wjazdowej. Ogród
położony był na wschód od dziedzińca; mieścił się w obrębie wa-
łów. Wyposażenie jego było bogate, były w nim bowiem strzyżone

szpalery, groty muszlowe, fontanny, kaplica itd. Na południe od zamku, nad rzeką, tworzącą tu dwie odnogi. połączone szerokim kanałem poprzecznym, na osi pałacu, znajdował się obszerny zwierzyńiec, w którym w swoim czasie chowano do tysiąca jeleni, sarn i danieli. Wały i bastiony forteczne obsadzone były lipami. Zamek, zniszczony podczas wojny szwedzkiej /1700 - 1709/, za czasów saskich znów tętnił bujnym życiem. Z początkiem XIX w. przechodząc w ręce Wittgensteinów i Hohenlohe, chylił się ku upadkowi. W 1883 r. zburzono korpus główny pałacu i część skrzydeł. Zachowały się jeszcze znaczne partie fortyfikacji, barokowa brama zamkowa z ćwierćkolistą szczytą i wieżą, dwa pawilony boczne i kaplica. Na terenie fortecy założono z końcem XIX w. park miejski.

Opisy: Baliński M. Lipiński T. Starożytna Polska. W-wa 1885.

Bartoszewicz J. Zamek Bialski. Warszawa 1881.

Kraszewski J.I. Biała na Podlasiu. Atheneum t.I. Wilno 1841.

Noworocznik Siedlecki 1873.

Słownik Geograficzny Król. Pol.

Tygodnik Ilustrowany. Warszawa 1863.

Ziemia. Warszawa 1910.

Widoki: Biuro Inwent. Zab. P.I.S.

Kłosy. Warszawa 1868.

Tygodnik Ilustrowany. Warszawa 1863.

Plany: Plan m. B. 1847. Arch. Państw. w Lublinie

Plan zamku w B. 1925. Zakł. Arch. Pol. P.W.

Zbiory G. Ciołka

B ł o t k ó w - T e r e s p o l .

O g r ó d p a ł a c o w y . W końcu XVI w. własność Chryzostoma Dorohostajskiego, marsz. W. Ks. Lit. /+1614/., który tę posiadłość darował królowi Zygmuntowi III Wazie. Za jego panowania wzniesiono pałac i ogród, zaliczany do najcenniejszych podówczas w Polsce. Król Jan Kazimierz sprzedał Błotków Cyprianowi Pawłowi Brzostowskiemu, woj. Trockiemu;

następnie rezydencja przechodziła w ręce Skuszków, Flemingów i Czartoryskich. Jerzy Fleming podniósł z ruin pałac i ogród. Całkowitemu zniszczeniu uległa rezydencja podczas rozbudowy twierdzy brzeskiej w poł. XIX w. Założenie pałacu i ogrodu miało układ osiowy i symetryczny. Od strony miasta dziedzińiec ograniczony był fosą, przez którą przerzucony był most. Murowany pałac, ze skrzydłami w podkowę od strony dziedzińca i płytkimi ryzalitami od ogrodu nosił cechy architektury pocz. XVIII w. Na osi pałacu biegła aleja; po jej obu stronach symetrycznie rozmieszczone były kwatery: cztery mniejsze przy pałacu, sześć większych w głębi. Ogród otoczony był z trzech stron kanałem, którego przedłużenie w kierunku południowym, na wysokości pałacu tworzyło obszerny staw, połączony z pobliskim Bugiem. Główna oś ogrodowa miała swe optyczne przedłużenie w odcinku starorzecza Bugu. Całe założenie nosiło cechy barokowych rozwiązań holenderskich i francuskich.

Opisy: Baliński M. Lipiński T. Starożytna Polska. W-wa 1885
Biblioteka Przeździeckich w W-wie. /archiwum/
Dr. Antoni J. /Rolle/ Szkice i opowiadania.
Świątkowski W. Podlasie. W-wa 1929

Plany: Plan m. Terespola ok. 1840. Zakł. Arch. Pol. P.W.
Plan rezydencji ok. 1840. Zbiory G. Ciołka.

C i e l e ś n i c a .

O g r ó d p a ł a c o w y . Od 1630 do 1810 własność Radziwiłłów, od których nabył majątność Andrzej Serwiński. Wybudował on pałac i założył nowy ogród. Do 1944 r. własność Rozenwerthów, w okresie 1945-1948 ośrodek muzealny i dom pracy twórczej, obecnie Państw. Gosp. Rolne. Na osi pałacu aleja wjazdowa topolowa, 700 m długości. Pałac klasycystyczny, z kolumnowym portykiem od podjazdu i od strony parku; położonego poniżej pałacu. Piękny i bujny starodrzew tworzy obramienie

otwartych polan i stawu. Opodal pałacu budynki dworskie: lamus, obszerne stodoły, kuźnia, oranżeria /odbudowa 1947/: budynki te są murowane lub drewniane, posiadają murowane portyki kolumnowe. Rezydencję otacza system wielkich stawów rybnych.

Opisy: Łoski J. Cieleśnica. Tygodn. Ilustr. W-wa 1878.
Słownik Geograficzny Król. Pol.

Opis inwent. pałacu. Zakł. Arch. Pol. P.W.

Plany: Pomiar pałacu. Zakł. Arch. Pol. P.W.

J a n ó w P o d l a s k i .

O g r ó d p a ł a c o w y . Ongiś obronna rezydencja biskupów łuckich, od 1818 r. Zarząd Państwowej Stadniny Koni. Zachowały się resztki wałów i bastionów fortecznych oraz dwie oficyny z dawnych zabudowań pałacowych. Pałac wzniesiony był w XVIII w. przez arch. Coustou. Istnieją resztki barokowego ogrodu ze starymi alejami lipowymi, altanami i grota biskupa Adama Naruszewicza, który tu często przebywał.

Opisy: Łoza S. Słownik architektów... W-wa 1930.
Słownik Geograficzny Król. Pol.
Świątkowski W. Podlasie. W-wa 1929.
Tygodnik Ilustrowany. W-wa 1876.

Widoki: Świątkowski W. Podlasie. W-wa 1929.
Tygodnik Ilustrowany. W-wa 1876.

K o b y l a n y N a d b u ż n e .

O g r ó d p a ł a c o w y . W ciągu XVIII w. własność Ruszczyków. Rudnickich. w połowie XIX stulecia przechodzi w ręce Franciszka Jaszczołda /1808 - 1873/. który przy pałacu założył znany z piękności ogród krajobrazowy.

Opisy: Łoza S. Słownik architektów... W-wa 1930.
Słownik Geograficzny Król. Pol.

K o d e ń .

O g r ó d p a ł a c o w y " P l a c e n c j a ". Letnia rezydencja Kazimierza Sapiehy, biskupa żmudzkiego /+1715/, który założył ją na przedmieściu Kodnia, Kampanii, i nadał miano P l a c e n c j i . Obszerny murowany pałac stał na wysokim brzegu Bugu, wśród ogrodu, z którego rozciągały się piękne widoki na rzekę i brzeg przeciwny. Wśród wiekowych drzew ogrodu znajdowały się rozrzucone domki pustelnicze dla towarzysztwa i przyjaciół biskupa, gwoździ wypoczynku i rozmyślań, wzorem kamedulskich lub kartuskich eremów.

Opisy: Kraszewski J.I. Kodeń nad Bugiem. Atheneum. Wilno 1841.
Słownik Geograficzny Król. Pol.

K o n s t a n t y n ó w P o d l a s k i .

O g r ó d p a ł a c o w y . Pierwotna nazwa miejscowości Kozierady zmieniona została około 1744 r. przez Karola Odrowąż Siedlnickiego /+1761/ na Konstantynów, od imienia jego żony. Pobudował on obszerny pałac i założył przy nim ogród. Po Siedlnickich przeszły dobra do Czartoryskich, Borzęckich, Wężyków i Turnów, a w 1792 r. do Aleksandrowiczów. Około 1909 r. należał majątek do Platerów. Ogród odznaczał się pięknoscą położenia i zabytkowym drzewostanem. Między pałacem a parkiem przebiega długa aleja, prostopadła do osi założenia; kończy się ona nad stawem na rzece Czyżówce.

Opisy: Baliński M. Lipiński T. Starożytna Polska. W-wa 1885
Niemcewicz J.U. Podróże historyczne. W-wa 1818.
Słownik Geograficzny Król. Pol.
Świątkowski H. Podlasie. W-wa 1929.

K o s t o m ł o t y .

O g r ó d d w o r s k i . Obszerny ogród krajobrazowy, położony na wysokim brzegu doliny Bugu, obok zabudowań dwors-

kich, ujmujących w podkowę wydłużony dziedziniec. Rozplanowanie ogrodu opiera się o wewnętrzną drogę obwodową oraz o szereg osi widokowych w stronę łąk nadbużańskich.

Plany: Zakład Arch. Pol. P. W. III, pochodzących z okresu

K r y c z e w .

O g r ó d d w o r s k i . Majętność należała kolejno do Mostowskich, Damińskich, Bogusławskich, Brüningów, Kuczewskich. Dwór murowany, zwrócony frontem do rzeki Bugu, obok dwa murowane budynki: łamus i skarbiec, oba z początku XIX w. Wyniosłe aleje lipowe wśród krajobrazowego parku zdradzają dawniejsze założenie regularne.

Opisy: Dutkiewicz J. Wykaz zabytków arch. woj. Lub. 1947.
Słownik Geograficzny Król. Pol.

N e p l e .

O g r ó d p a ł a c o w y . Na przełomie XVIII i XIX w. własność Ursyn-Niemcewiczów, potem Orzeszków, Mierzejewskich, Kornikowiczów, Rudnickich, Kierbedziów, Dymśzów /1910/. Fundatorem pałacu i parku był Kalikst Mierzejewski w latach 1815 - 1825. Okazały murowany pałac, wzorowany na Villa Pallavicini, posiadał od strony półkolistego wjazdu, zwanego z racji znacznej różnicy poziomów w stosunku do dziedzińca "amfiteatrem", posiadał kolumnowy portyk. Park pełen rzadkich i pięknych drzew z wielką umiejętnością rozrzuconych pośród polan, krył w sobie pawilon gościnny, oranżerię, altany, kaplicę gotycką, statuę Matki Boskiej, oratorium, Bibliotekę oraz domek, zbudowany z okazji pobytu cesarza Aleksandra I, zwany "Biwuak", o czym świadczy wmurowana marmurowa kaplica. Z pawilonu, wzniesionego w najwyższym punkcie ogrodu roztacza się piękny widok na dale-

ki krajobraz nadbużański i Brześć. W połowie XIX w. pałac uległ przebudowie przez architekta Franciszka Jaszczołda /1808-1873/. Słynna była w swoim czasie cieplarnia, założona przez Kaliksta Mierzejewskiego. mieszcząca 4000 kamelii, pochodzących z drezdeńskich ogrodów króla saskiego oraz ananasarnia. Obok ogrodu znajdował się zwierzyńiec, w którym utrzymywano białowieskie żubry, jelenie i danielle, ponadto prowadzona była hodowla bażantów. Piękno położenia wzbogacone jest głębokim jarem rzeczki Krzyny, płynącej przez park i tworzącej staw.

Opisy: Archiwa Konserwatora Wojew. w Lublinie.
Niemcewicz J.U. Podróże historyczne. Warszawa 1818.
Słownik Geograficzny Król. Pol.
Świątkowski H. Podlasie. Warszawa 1929.
Walewska M. Neple. Wieś Ilustrowana. Warszawa 1912

Widoki: Wieś Ilustrowana. Warszawa 1912.

N o s ó w .

O g r ó d d w o r s k i . Do roku 1914 własność Wętyków. Ogród ze względu na okazała drzewostan uznany jako zabytek kultury i przyrody w 1937 roku.

Opisy: Kwart. Biul. Inform /Ochr. Przyr./ Kraków 1937.
Słownik Geograficzny Król. Pol.

P r a t u l i n .

O g r ó d d w o r s k i . Właściciele: Jan Franciszek Sapieha /1732/, Jan Potocki /1787/. Tomasz Mostowski /1838/. Ogród posiada zabytkowy drzewostan.

Opisy: Słownik Geograficzny Król. Pol.

R o z k o s z .

O g r ó d p a ł a c o w y . Należał do Radziwiłłów i Mielżyńskich. Pałac wzniesiony przez architekta Franciszka Jaszczoł-

da /1808-1873/. Piękny park krajobrazowy rozciąga się nad rzeczką Kamionką.

Opisy: Łoza S. Słownik architektów i budown. W-wa 1930.
Słownik Geograficzny Król. Pol.

T e r e s p o l p. B ł o t k ó w .

W i t u l i n .

O g r ó d d w o r s k i . Kolejno własność Koniecpolskich, Firlejów. Piekarskich, Sawickich /1669/. Pieniążków /1688/. Odrowąż-Siedlnickich /1700/. Istniejący dotąd ogród założył Krzysztof Piekarski/1643/, zaś dwór, na miejscu spalonego starego domostwa wzniosł Karol Odrowąż-Siedlnicki w 1720 roku. Dwór ten był tylko mieszkaniem letnim, stała bowiem rezydencja Siedlnickich mieściła się początkowo w Ostrołęczynie, później w Konstancynie /p/. Dwór wykończył i przyozdobił Kazimierz Wężyk z Wielkiej Rudy. Ogród położony jest nad rzeką Białką, stanowiącą dawną granicę między Koroną i Litwą.

Opisy: Słownik Geograficzny Król. Pol.
Tygodnik Ilustrowany. Warszawa 1877.

W o r g ó l e .

O g r ó d d w o r s k i . Piękny zabytkowy ogród o powierzchni około 10 ha. Wyróżnia się rzadkimi okazami drzew i krzewów.

Opisy: Archiwa Konserwatora Wojew. w Lublinie.

W y g o d a .

O g r ó d d w o r s k i . Folwark należący do Państwowej Stadniny Koni w Janowie Podlaskim. W ogrodzie zabytkowy

drzewostan. Okólniki dla koni otoczone są alejami z olbrzymich topoli.

Opisy: Słownik Geograficzny Król. Pol.
Opisano: Świątkowski H. Podlasie. Warszawa 1929.

do którego krótko przedtem... Na środku tego mostu zwód...

Opisanie bramy Zamkowej. Idąc z mostu brama do Zamku murowana roboty sztukatorskiej z insygniami dwoma armaturami pod kopułą H.O.M. literami złotymi malarskimi wyżej pod kopułą litera srebrna i krypta: Rex Maximilianus Palatinus Nihil. Anno 1761 na kopule jest kamienna statua N. Panny Niepokalanej Poczęcia z koroną i szkapułą pończacą. Na tej bramie globów czterech kamiennych realistycznych... w tejże bramie na drugiej stronie wały dwa do Zamku... W tej bramie bruk kamienny dobry. Także na końcu nad bramą ściana wyprosowana... Ściana cała blacha żelazna, czerwona malowana pobito, około której ganek z balasami tokarskimi...

Opisanie cekaunu. Cekaun pruskiemu murem murowany, czarna pokryta, stary. ...Zwracając się mimo bramę ku pałacowi po prawej ręce skrębiać... Wychodząc ze skarbca przez dziedzińce do oficyny... Ta oficyna i skarbiec murowany pod jedną kładką od strony dziedzińca z pilastrami i 2 gzymsami sztukatorskimi, akomodowany od dziedzińca przez dachówkę kryty, dalej ganiami.

Opisanie Pałacu: Idąc od bramy do Pałacu facjata murowana z 3 piętrowych, z dołu i w górze środkowa tego pałacu po bokach kolumny sztukatorskiej formy... około tej facjaty różnymi osobami i żołnierzami wyposażone, w trzecim piętrze armatura wojenna, galeria po obu stronach także kolumnami między nimi balasami tokarskimi farba zieloną malowane po rogach bastionów. Nad pałacem także po rogach 4 bastionami wieżkami z kopułą i wieżyczkami wyprosowane blacha i wybijane na nich gzymsami. Wychodząc pałac w około z gzymsowaniem pod nakryciem dachówką. Wchodząc do

Inwentarz Zamku w Białej Podlaskiej z 1766 r. *Wyciąg*/
A.G.A.D. Arch. Radziwiłłów dz. XXV n. 220. 1766 r. 3.VI.

Opisanie Mostu Zamkowego. Wchodząc od Akademii ,ost do Zamku, do którego krata drewniana... Na środku tego mostu zwód...

Opisanie bramy Zamkowej. Idąc z mostu Brama do Zamku murowana roboty sztukatorskiej z insygniami dwoma armaturami pod każdym D.O.M. literami złotymi malarskimi wyżej pod kopułą litery złote z inskrypcją Dux Radziwiłł Palatinus Wileń. Anno 1761 na kopule też kamienna statua N. Panny Niepokalanej Poczęcia z koroną mo sięzną pozłacaną, na tej bramie globów osiem kamiennych rzniętych. ... w tejże bramie na drugiej stronie wały dwa do Zwodu... W tej Bramie bruk kamienny dobry. Takż na końcu nad bramą wieża wyprowadzona... Wieża cała blachą żelazną czerwoną malowaną pobito, około której ganek z balasami tokarskimi...

Opisanie cekauzu. Cekauz pruskim murem murowany, dachówką pokryty, stary. ...Zwracając się mimo bramę ku pałacowi po prawej ręce skrabiec... Wychodząc ze skarbca przez dziedziniec do oficyny... Ta oficyna i skarbiec murowany pod jedną linją od dziedzińca z pilastrami i 2 gzymsami sztukatorskimi akomodowane od dziedzińca brzeg dachówką kryty, dalej gontami.

Opisanie Pałacu: Idąc od bramy do Pałacu facjata murowana o 2 piętrach, z dołu i w górze środkiem tego pałacu po cztery kolumny sztukatorskiej formy... około tej facjaty różnemi osobami i zwierzętami wysadzone, w trzecim piętrze armaturą wojenną, galerią po obu stron takż kolumnami między onemi balasami tokarskimi farbą zieloną malowane po rogach baszteczy. Nad pałacem takż po rogach 4 basztetami większemi z kopułą i wieżyczkami wyprowadzone blachą i wybijane na nich gwiazdeczkami. Wszystkie pałac w około z gzymsowaniem pod nakryciem dachówką. Wchodząc do

pałacu gradusy na ganek taflami kamiennymi ciosowymi wysadzone, środek z cegły, na ganku posadzka z cegły, w górze sztab dwie żelazne, na których kość wieloryba....

/Opisy pokoi i gabinetów/ ...biblioteczka... Nauka Ogrodowa, Książka kunsztowna do rysowania, Liber de musica, książka o inżynierstwie...książka francuska o ufortyfikowaniu miast...Malarz Kunsztowny...

Idąc od pałacu na dziedziniec po prawej stronie poczynawszy od rogu galerji wciąż pod jedną linią aż do Skarbca przepierzenie balastrowe z filarami i gzymsami sztukatorskimi między filarami na podmurowaniu bez przepierzenia dolną sztabę tylko w samej górze przez które wysadzone pręty żelazne w każdej pierzei po 11 prętów z różyczkami i orlikami blaszane wyzłacane. W tej linii filarów z buzami 36 prętów 359 od skarbcia kwater nie całych 3, środkiem tej linii do ogrodu włoskiego między filarami drzwi podwójne. Idąc prosto do skarbcia w róg balastru basztecza mała na proch, zw z wierzchu blachą "żeścianą" pobita... w prawo stronę tąż linią na rogu do Hauptwachtu.... Hauptwach pokryty dachówką w wierzchu sztukaterją ozdobiony. Idąc od Hauptwachty do bramy po obu stronach balastry z filarami i bazami sztukatorskimi, między filarami podmurowanie przepasane sztabą drugą w górze żelazną przez które przeprowadzone prętami żelaznymi po obu stronach filarów 12, prętów 96. między filarami przejazdu; idąc dalej w prawo przez przejazd ku figarni po lewej stronie mieszkanie dla rzemieślników z pruskiego muru. Dalej Skarbiec murowany w jednej linji z hauptwachtem, do Skarbca rogiem od ogrodu włoskiego drzwi...

Wychodząc ze Skarbca w lewo - figarnie dwie, trzecia pod wazem naprzeciwko bramy ogrodowej. W nich pomarańczowych drzew wielkich nierodząjnych, sadzenia króla Jana III -2. pomarańczowych drzew rodząjnych 101, młodych okulizowanych 60, pomarańczowych w

gruncie nierodząjnych 3, pomarańczowych w wazach nierodząjnych 157, pomarańczowych drzewek młodych 69, cytrynowych rodząjnych 13, okulizowanych 40, figowych drzew starych 2, młodych 2, figowych młodych 106, fig indyjskich 23, Jerominowych 70, Mortusowych drzew 89, Rozmarynowych drzew 142, cyprysowych drzew 17, migdałowych drzew 2, cedrowych drzew młodych 6, cedrowy drzewostan przy kaplicy św. Józefata 1 i duży krzaków kwiatowych - laurowych drzew 41. Idąc od figarni szpalerami - budynek ogrodniczy z pruskiego muru.

Dalej opisanie Archiwów vel Promenady murowanej sztukatorską robotą w ogrodzie Włoskim przy figarniach. Wchodząc do niej facjata z muszlami i kolumnami sztukatorskiej roboty, statuy dwie drewniane w górze trzecia z dołu bez głowy, posadzka w niej marmurowa, kopuła murowana z figurami sztukatorskimi, naprzeciwko drzwi pół statuy alabastrowej na postumencie aspisowym ś.p. ks. Michała Radziwiłła, w kopule okien⁸ bez szkła, pod postumentem armaturą z gipsu i wapna sztukatorską robotą akomodowane na 4 rogach były statuy, przez które szła woda, a 8 na postumentach, których niema. W tym pokoju podłoga marmurowa, ściany tafelkami farfururowymi tynkowane, piec z kafel białych z kominkiem szafiasnym, na którym sztukaterja. Okien 3. Tamże szafa archiwowa. Dalej drzwi do pokoju z 3 oknami o ścianach sztukatorskiej roboty z szafami. Pod tymże archiwum trzy sklepy. Tak cała promenada vel archiwum dachówką kryta.

W ogrodzie włoskim drzew rodząjnych żadnych niema, tylko cztery kwatery bukszpanu osadzonych, między którymi kwiaty - piwonie włoskie, lilie białe, tulipany, narcyzy etc.

Wychodząc z archiwów czyli promenady idąc ulicą szpalerową w końcu tej ulicy komedyausz pod waleem, z drzewa ciosanego budowa-

ny, gontami pokryty. /opis wnętrza/

Idąc do komedyauzu przy samym pałacu kaplica św. Józefata, murowana, dachówką pokryta, na niej kopuła drewniana, pobita gontami... z ogrodu schody, na facjacie tejże kaplicy Pan Jezus ukrzyżowany, po obu stron N. Panna i św. Magdalena. Przy tej kaplicy przybudowane galerie do ganku - Pasja P. Jezusa, sznycersko wyzłacana na postumencie białym drewnianym...

Wychodząc z kaplicy na galerię, ta galeria na podmurowaniu z postumentami murowanymi w koło pałacu okręcona, z łamaniem sztukatorskim, z przechodami do pokoi pałacowych, akomodowana balasami i poręczami drewnianymi z obu stron ad instar mostu, podłoga z tarcic z gradusami, na postumentach osób kamiennych 12. ...

Schodząc z galerji znajdowała się oficyna murowana...pokryta dachówką. Dalej druga oficyna o 2 piętrach w tejże linii, w niej 14 pokoi - cała dachówką pokryta, od pałacu gzymsami akomodowana, w dachu 3 okiem. Znajdowała się jeszcze brama Koszarska murowana, kryta dachówką, od oficyn nad facyatą gałek z płomieniem wyrobionych, środkiem orzeł czarny, przy bramie most nad kanałem.

Opisanie Zamku. Ten Zamek nad samą rzeką Cną, opasany wałem równo z bramami, we 3 gradusy sypany, obity palisadami i szanckurbami sypanymi, chrustem opleciony tudzież kanałem oprowadzony, ten kanał po obu stronach parkanem opieszony, a od Akademji idąc do bramy Zamkowej po lewej ręce nad kanałem opieszenie instar sztukatorską robotą. Na wałę pomiędzy szanckorbami stało armat 23.

Aneks

Inwentarz Pałacu w Rozkoszy z 1766 r. /wyciąg/

A.G.A.D. Arch. Radziwiłłów dz. XXV. N.220. Zamek Bialski 1766.

Opisanie Pałacu Roskoszowego t.j. w Rozkoszy.

Idąc od oficyn prusko murowanych do Pałacu Drewnianego do którego ganek w dole z balasami tokarskimi - ten ganek na 7 słupach drewnianych okrągłych... /17 pokoi/ W rogach pałac ten miał 4 baszteczyki po 2 okna mających, nad samą salą druga kondygnacja tam pokoiów 2, każdy po trzy okna... Pałac kryty gontami. Przy tym pałacu ogród włoski, w którym 2 kwatery bukszpanem wysadzone. inne kwatery do sadzenia włoszczyzny. W pobliżu figarnia.